

Sánchez-Bordona főtanácsnok annak megállapítását javasolja a Bíróságnak, hogy az, hogy egy európai elfogatóparancsot kibocsátó tagállamban léteznek jogorvoslatok az embertelen vagy megalázó bánásmóddal szemben, olyan releváns tényező, amely lehetővé teszi e bánásmód veszélyének kizárását, ami által főszabály szerint nem következhetnek be olyan kivételes körülmények, amelyek igazolhatják e parancs végrehajtásának megtagadását

Amennyiben ezen az adaton túl a végrehajtó bíróság relevánsnak vél valamely meghatározott információt azon büntetés-végrehajtási intézetekről, amelyekbe a terhelt előre láthatólag elhelyezik, a kibocsátó bíróságnak rendelkezésre kell azt bocsátania. Ellenkező esetben a végrehajtó bíróság felfüggesztheti az átadási eljárást.

Egy magyar bíróság 2017 októberében európai elfogatóparancsot bocsátott ki a magyar állampolgár ML-lel szemben, akit távollétében testi sértés, rongálás, csalás és betöréses lopás miatt szabadságvesztésre ítélték. Az ezen ítélet alapjául szolgáló cselekmények elbírálása céljából ugyanez a bíróság korábban is kibocsátott egy másik európai elfogatóparancsot ML-lel szemben, amelynek értelmében 2017 novemberében Németországban őrizetbe vették. ML kifogásolta a magyar hatóságoknak történő átadását, és azt kérte, hogy terjesszenek előzetes döntéshozatali kérdést a Bíróság elé.

Mielőtt az átadásról határozott volna, a Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen (brémai regionális felsőbíróság), a végrehajtó hatóság a már kapottakon túl további felvilágosításokat kért a magyar hatóságoktól az első elfogatóparanccsal összefüggésben (tájékoztatották arról, hol helyezik el ML-t, és garantálták, hogy a fogvatartottal szemben semmilyen esetben nem alkalmaznak embertelen vagy megalázó bánásmódot az Európai Unió Alapjogi Chartájának értelmében). E hatóságok azt is közölték, hogy 2016 októberében olyan törvények léptek hatályba Magyarországon, amelyek garantálják a fogvatartottak számára, hogy tiltakozzanak fogva tartásuk körülményei miatt. Mivel elégedetlen volt azzal a válasszal, amelyet egy további információkérésre kapott, a német bíróság határidőt tűzött ki a magyar bíróság számára a kért információ kiegészítésére. Mivel e választ nem kapta meg az említett határidőn (2018. február 28.) belül, és tekintettel arra, hogy a német ügyészség támogatta az európai elfogatóparancs végrehajtását, a Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen előzetes döntéshozatal iránti kérelmet nyújtott be a Bírósághoz a célból, hogy további pontosításokat kapjon az Aranyosi és Căldăraru ítéletben¹ lefektetett ítélkezési gyakorlattal kapcsolatban az európai elfogatóparancsról szóló kerethatározat² értelmezésének vonatkozásában. Különösen arra az esetre tekintettel, amikor az ahhoz való jog (esetleges) megsértését, hogy az európai elfogatóparancsot kibocsátó állam büntetés-végrehajtási intézeteiben ne kelljen embertelen vagy megalázó bánásmódot elviselni, a tagállam saját bíróságai orvosolhatják.

A mai napon ismertetett indítványában Manuel Campos Sánchez-Bordona főtanácsnok először is arra emlékeztet, hogy **az igazságügyi hatóságok közötti átadás sarokköve a kölcsönös**

¹ 2016. április 5-i Aranyosi és Căldăraru ítélet ([C-404/15 PPU](#) és [C-659/15 PPU](#); lásd: [36/16.](#) sz. sajtóközlemény). Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet ugyanaz a német bíróság terjesztette elő, mint a jelen kérelmet.

² A 2009. február 26-i 2009/299/IB tanácsi kerethatározattal (HL 2009. L 81., 24. o.) módosított, az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározat (HL 2002. L 190., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 34. o.)

elismerés. Ebből egyfelől a tagállamoknak az elfogatóparancs végrehajtására vonatkozó kötelezettsége, másfelől pedig a tagállamok közötti kölcsönös, azíránt fennálló bizalom, hogy képesek az Unióban elismert alapjogok tekintetében egyenértékű és tényleges védelmet nyújtani. Az Aranyosi ítéletből az következik, hogy – azon az általános jelleggel előírt tényálláson túl, hogy a Tanács alakszerűen megállapítja az EU-Szerződésben (az EUSZ 7. cikkben) nyilvánított értékek és jogok súlyos és tartós megsértését –, az uniós jog csak kivételesen teszi lehetővé, hogy egy európai elfogatóparancsot más egyedi esetekben ne hajtsanak végre.

Ezt követően a főtanácsnok megállapítja, hogy a helyzet megváltozott az Aranyosi ítélethez viszonyítva, tekintve, hogy a kibocsátó állam (Magyarország) olyan **védelmi eszközöket** vezetett be, amelyek még nem léteztek, amikor előterjesztésre került az említett ítéletben megválaszolt kérdés. Ezek az eszközök lehetőséget biztosítanak az érintettek számára, hogy panasszal éljenek fogvatartási körülményeiket illetően, és az Emberi Jogok Európai Bírósága (EJEB) megerősítette, hogy nincsenek arra utaló jelek, hogy az említett intézkedések ne kínálnának valós lehetőséget a fogvatartási körülmények javulására az embertelen vagy megalázó bánásmód tilalmával összhangban. A főtanácsnok kiemeli, hogy a Bíróság rendelkezésére bocsátott adatok lehetővé teszik azon következtetés levonását, a magyar jogalkotó által meghatározott jogorvoslati eszközök nem elméleti vagy megvalósíthatatlan megoldásnak minősülnek, hanem tényleges gyakorlati következmények kifejtésére képesek. **Következésképpen már nem feltételezhető minden további nélkül azon objektív, megbízható, pontos tényezők egyidejű fennállása, amelyek bizonyítják a rendszerszerű vagy általánossá vált – akár bizonyos csoportokat, akár pedig bizonyos büntetés-végrehajtási intézeteket érintő – zavarok fennállását.** A főtanácsnok szerint a kölcsönös igazságügyi bizalmon alapuló bűnügyi együttműködési rendszer nem tartható fenn, ha a végrehajtó állam bíróságai a kibocsátó állam bíróságai által végrehajtott megkereséseket úgy kezelik, mintha ez utóbbiaknak az alapvető jogok védelme biztosítására irányuló érzékenysége kisebb mértékű lenne, mint ezen előbbieké. Véleménye szerint **az európai elfogatóparancs átvétele semmi esetre sem adhat okot a végrehajtó bíróságnak arra, hogy a kibocsátó állam büntetés-végrehajtási rendszerét összességében minősítse, és arra sem, hogy saját nemzeti joga alapján megítélje azt. Az ellenőrzés mércéje a Charta 4. cikke kell, hogy legyen (amely megtiltja a kínzást, valamint az embertelen és megalázó büntetéseket és bánásmódokat).** Következésképpen a főtanácsnok úgy ítéli meg, hogy **az olyan nemzeti jogorvoslati lehetőségek fennállása, amelyek a gyakorlatban hatékonyan biztosítják azon jog védelmét, hogy a fogvatartási körülmények között ne kerüljön sor embertelen vagy megalázó bánásmódra, különösen releváns tényezőnek minősülnek a rendszerszerű vagy általánossá vált – akár bizonyos csoportokat, akár pedig bizonyos büntetés-végrehajtási intézeteket érintő – zavarok miatt fennálló, említett bánásmódokban való részesülés veszélyének kizárásához.**

Mindazonáltal a főtanácsnok elismeri, hogy az alapeljárásban vitatotthoz hasonló helyzetben – amelyben az azon jog garanciáját képező egyedi jogorvoslati rendszer, hogy a kibocsátó államban történő fogva tartás alatt ne kerüljön sor embertelen vagy megalázó bánásmódra, nemrég történő bevezetése nem fejthette ki hatásait egészen addig, hogy megsértésének kockázata kivételessé nem válik, igazolt, hogy a végrehajtó igazságügyi hatóság a terhelt fogvatartási helyének körülményeiről érdeklődjön.

A főtanácsnok emlékeztet arra, hogy az Aranyosi ítélet szerint a kibocsátó állam büntetés-végrehajtási intézeteiben fennálló rendszerszerű (általánossá vált) zavarok bizonyításán túlmenően a végrehajtó bíróságnak bizonyítania kell, hogy *az adott ügy körülményei között* komoly és megalapozott okok alapján elképzelhető, hogy az érintett személy a kibocsátó tagállamnak való átadása következtében ténylegesen ki lenne téve az említett tagállamban az embertelen vagy megalázó bánásmód veszélyének. Ebben az értelemben a főtanácsnok kijelenti, hogy a **végrehajtó igazságügyi hatóságnak azt a garanciát is értékelnie kell, mint különösen releváns tényezőt, amelyet adott esetben a kibocsátó állam hatáskörrel rendelkező közigazgatási hatósága vagy bírósága nyújtott, és amely kötelezettséget jelent arra nézve, hogy a terhelt ne részesüljön embertelen vagy megalázó bánásmódban fogva tartásának időtartama alatt.**

A német bíróságnak a fogva tartás körülményei meghatározásához szükséges információ származására vonatkozó kétségeit illetően a főtanácsnok úgy véli, hogy **főszabály szerint a kibocsátó igazságügyi hatóság kérelmezi vagy kapja meg az annak megállapítása szempontjából releváns információkat, hogy a terhelt tekintetében fennáll-e az embertelen vagy megalázó bánásmód veszélye a fogva tartás egyedi körülményeiből adódóan.** A kibocsátó igazságügyi hatóság által átvett vagy biztosított információt a végrehajtó igazságügyi hatóság feladatát képező értékelés során elsődlegesen kell figyelembe venni. Ez megfelel annak a ténynek, hogy a kibocsátó és a végrehajtó igazságügyi hatóságok a kizárólagos *aktív szereplők* az európai elfogatóparanccsal kapcsolatos eljárás során, amelyek *inter pares* jellegű párbeszéde során jön létre a kölcsönös elismerés.

Ami azt a tényt illeti, hogy a végrehajtó igazságügyi hatóság nem kapott meg minden információt a kitűzött határidőn belül, a főtanácsnok megállapítja, hogy **a kért információnak az annak meghatározásához szükségesre kell korlátozódnia, hogy fennáll-e annak a veszélye, hogy a terheltet szemben embertelen vagy megalázó bánásmódnak teszik ki.** A főtanácsnok a jelen ügyben úgy ítéli meg, hogy a német bíróság által a magyar bírósághoz intézett egyes kérdések nyilvánvalóan túllépnek az említett veszély fennállásának meghatározása tekintetében releváns információkon. E vonatkozásban a főtanácsnok hangsúlyozza, hogy **azon büntetés-végrehajtási intézetekről kell további információkat beszerezni, amelyekben a terheltet előreláthatóan fogva tartják a vele szemben kiszabott büntetés letöltése céljából:** arról a büntetés-végrehajtási intézetről van szó, amelyben a terheltet az átadását követően haladéktalanul elhelyezik, és azon intézetről is, amelybe később fogva tartása céljából átszállítják. Így kizáródnak az egyéb olyan büntetés-végrehajtási intézetek, amelyekbe a jövőben áthelyezhetik.

Végül a főtanácsnok megállapítja, hogy ha a kibocsátó bíróság nem válaszol a végrehajtó bíróság által hozzá intézett információkérésre, **ez utóbbinak, mielőtt az átadási eljárás megszüntetéséről határoz, értékelnie kell, hogy a rendelkezésre álló információk alapján kizárható-e az embertelen vagy megalázó bánásmód veszélye az említett büntetés-végrehajtási intézetekben.** Ezen értékelés azonban nem terjedhet túl az embertelen és megalázó bánásmód veszélyének kizárásához szigorú értelemben véve szükséges körülményeken, amelyek nem feltétlenül azonosíthatók a büntetés-végrehajtási intézetben uralkodó magasabb vagy alacsonyabb fokú életkörülményekkel. Ha a kibocsátó igazságügyi hatóság nem szolgáltatja a végrehajtó igazságügyi hatóság részére az ez utóbbi által az átadásról való döntéshez kért információkat a kerethatározat értelmében, a végrehajtó igazságügyi hatóság közölheti a kibocsátó hatósággal, hogy ilyen körülmények között nem folytatja az átadási eljárást.

EMLÉKEZTETŐ: A főtanácsnok indítványa nem köti a Bíróságot. A főtanácsnok feladata, hogy teljesen pártatlanul és függetlenül eljárva a rábízott ügy jogi megoldására vonatkozó javaslatot terjesszen a Bíróság elé. A Bíróság bírái most kezdik meg a tanácskozást a jelen ügyben. Az ítéletet későbbi időpontban hozzák meg.

EMLÉKEZTETŐ: Az előzetes döntéshozatali eljárás lehetővé teszi a tagállami bíróságok számára, hogy az előttük folyamatban lévő jogvita keretében az uniós jog értelmezésére vagy valamely uniós jogi aktus érvényességére vonatkozó kérdést terjesszenek a Bíróság elé. A Bíróság nem dönti el a tagállami bíróság előtti jogvitát. A nemzeti bíróság feladata, hogy az ügyet a Bíróság határozata alapján elbírálja. E határozat a tartalmilag hasonló kérdésben eljáró más nemzeti bíróságokat is köti.

A sajtó részére készített nem hivatalos kiadvány, amely nem köti a Bíróságot.

A kihirdetés napján az indítvány [teljes szövege](#) megtalálható a CURIA honlapon

Sajtófelelős: Lehóczki Balázs ☎ (+352) 4303 5499